

Áigi: Skábmamánu 26. b. 1991, dii. 0900 - 1100 / 1500 - 1815
 Skábmamánu 28. b. 1991, dii. 0900 - 1200 / 1400 - 1500

Báiki: Samelandssenteret, Kárášjohka

Áirasat:

1. Olav M. Dikkanen	21. Mary Mikalsen
2. Magnhild Mathisen	22. Nils Jernsletten
3. Inger K. Juuso	23. Aage Pedersen
4. Johan Jernsletten	24. Esther Fjellheim
5. Ingrid Smuk Rollstad	25. Olav Andersen
6. Jon V. Aslaksen	26. Haldis Thommassen
7. Hans Guttorm	27. Inger-Ann Fossli
8. John H. Eira	28. Oddvin Storelv
9. Egil Olli	29. Ivar M. Simonsen
10. Ole H. Magga	30. Inger A. Johansen
11. Mathis M. Sara	31. Lennart Mikkelsen
12. Mikkel A. Gaup	32. Ante Eriksen
13. Alf E. Nystad	33. Ing-Lill Pavall
14. Josef Vedhugnes	34. Ella Holm Bull
15. Peder Mathisen	35. John Nordfjell
16. Svein H. Bårdsen	36. Jarle Jonassen
17. Ruth Rye Josefsen	37. Máret Guhttor
18. Mimmi Bæivi	38. Ingrid Wernberg
19. Eilif O. Larsen	39. Johan M. Sara
20. Lars Nilsen	

Virgelohpeohcamat almmuhuvvojedje ja juolluduvvojedje čuovvovaš áirasiidda:

- Áirras nu. 5: Ingrid Smuk Rollstad
 Áirras nu. 6: Jon Viktor Aslaksen
 Áirras nu. 20: Lars Nilsen
 Áirras nu. 35: John Nordfjell
 Áirras nu. 36: Jarle Jonassen

Áirasa nu. 5 sadjásaš áirras: Ivar Hansen manai sadjásis.
 Áirasa nu. 6 sadjásaš áirras: Magnar Helander manai sadjásis
 26.11.91 dii. 1500.
 Áirasa nu. 20 sadjásaš áirras: Johan Larsen manai sadjásis.
 Áirasa nu. 35 sadjásaš áirras: Nora M. Bransfjell manai
 sadjásis.
 Áirasa nu. 36 sadjásaš áirras: Laura Jáma Renfjell gohččojuvvon,
 muhto ii sáhtán boahtit.

Áirasa nu. 16 sadjásaš áirras: Leif Dunfjell manai sadjásis 28.11.91

Áirras Olav Dikkanen manai sadjásis 28.11.91 dii. 1400.

Gaskaboddosaš virgelobiid ožžo čuovvovaš áirasat:

Áirras Svein Henning Bårdsen oaččui virgelobi gaskavahku 27.11.91, dii. 1430 rájes gitta čoačkima lohppii.

Áirras Nora Bransfjell oaččui virgelobi duorastaga 28.11.91, dii. 1200 rájes gitta čoačkima lohppii.

Áirras Haldis Thomassen oaččui virgelobi 26.11.91, dii. 1500 rájes loahpa čoačkinbeaivái.

Áššelistu:

- ÁŠŠI 32/91 OLLESČOAHKKIMA VUODEUDEAPMI
- nammačuorvun, virgelobit, gohččujun várrelahtut
- gohččuma ja áššelisttu dohkkeheapmi
- ÁŠŠI 33/91 SÁMEDIĞGERÁĐI DIEĐÁHUS DOAIMMAS BIRRA, DÁS MAIDDÁI REFERÁHTAÁSSIT
- ÁŠŠI 34/91 ODDA ÁŠŠIID DIEĐIHEAPMI
- ÁŠŠI 35/91 SÁMELÁGA GIELLANJUOLGGADUSAID LAGÁT MEARRÁDUSAT - GULASKUDDAN
- ÁŠŠI 36/91 SÁMI KULTURMUTTUID ORGANISEREN BOAHITEÁIGGIS
- ÁŠŠI 37/91 KULTURMUTTOLÁGA RIEVDADUS-EVITTOHUS - GULASKUDDAN
- ÁŠŠI 38/91 SÁMEDIĞGEVÁLGANJUOLGGADUSAT
- ÁŠŠI 39/91 MÁDDJÁ R. NILLJUT - OHCAN BEASSAT ERET SÁMEDIKKI VÁRRELAHTTOVUODAS - VÁLGAKREATSA 5 - PORSÁNGU
- ÁŠŠI 40/91 SÁMEDIKKI ČOAHKKINPLÁNA 1992
- ÁŠŠI 41/91 SÁMI OAHPAHUSRÁĐEĐI - ODDA LAHTUID NAMMADEAPMI ÁIGODAHKLI 01.01.1992 - 31.12.1993
- ÁŠŠI 42/91 ČOAHKKINJODIHANGOTTI VÁLLJEN

ÁŠŠI 32/91 OLLESČOAHKKIMA VUODUDEAPMI

Čoahkinjođihangoddi Mimmi Bæivi bokte rabai čoahkkima.

a) Gohččuma dohkkeheapmi

Mearrádus: Gohččun 08.11.91 dohkkehuvvui ovttajienalaččat.

b) Áššelisttu dohkkeheapmi

Mearrádus: Áššelistu mi čuovui gohččuma dohkkehuvvui ovttajienalaččat.

ÁŠŠI 33/91 SÁMEDIGGERÁĐI DIEĐÁHUS DOAIMMAS BIRRA, DÁS MAIDDÁI REFERÁHTA ÁSSIT

Sámedikki presideanta Ole Henrik Magga čilgii ráđi doaimma birra. Ráđi čilgehus lei dieđáhussan.

ÁŠŠI 34/91 OĐDA ÁŠŠIID DIEĐIHEAPMI

Čuovvovaš ođđa áššit ovddiduvvojedje:

- 1) Aage Pedersen: Sámi media jagi 2000 guvlui
- 2) Ester Fjellheim: Sámi kulturmuittuid gáhttema fágalaš ovdáneapmi

Čuovvovaš mearriduvvui ođđa áššiid almmuheami áššis:

- 1) Čoahkinjođihangoddi rávve ollesčoahkkima sáddet ášši Sámediggeráđi meannudeapmái.

Ovttajienalaččat mearriduvvuon.

- 2) Čoahkinjođihangoddi rávve ollesčoahkkima sáddet ášši Sámediggeráđi meannudeapmái.

Ovttajienalaččat mearriduvvuon.

ÁŠŠI 35/91 SÁMELÁGA GIELLANJUOLGGADUSAID MEARRÁDUSAT -
GULASKUDDAN

I ÁŠŠEBÁHPIRAT

- Reive 25.09.91 Kulturdepartemeanttas
- Porsángxu gieldda gulaskuddančáhus 31.10.91
- Davvi-Hálugalándda Bismma gulaskuddančáhus 04.10.91
- DavviNorgga suodjalushálddahusa gulaskuddančáhus 22.10.91
- Tinglysningsdata A/S gulaskuddančáhus 23.10.91
- Ságat - sámi áviisa A/S gulaskuddančáhus 04.11.91
- Finmárkku fylkagieldda gulaskuddančáhus 28.10.91
- Reive Kulturdepartemeanttas - sámi dátabángxu báiki ja ruhtadeapmi

Lassi áššebáhpirat:

- Gulaskuddancealkámuš 18.11.91 Davvi-Norgga kulturrádis
- Gulaskuddancealkámuš 18.11.91 Sámi Allaskuvllas
- Gulaskuddancealkámuš 17.11.91 Sámi Studenttaid Searvvis Romssas
- Gulaskuddancealkámuš 18.11.91 Sámi Instituhtas
- Gulaskuddancealkámuš 14.11.91 Finmárkku fylkka eanadoallokántuvrras
- Gulaskuddancealkámuš 14.11.91 Gáivuona Sámiid Searvvis
- Gulaskuddancealkámuš 13.11.91 Mánáid- ja bearaš departemeanttas
- Gulaskuddancealkámuš 15.11.91 Norgga boazosápmelaččaid Riikasearvvis
- Gulaskuddancealkámuš 20.11.91 Hammerfeastta sunddikántuvrras
- Gulaskuddancealkámuš 15.11.91 Gáivuona gielddas
- Gulaskuddancealkámuš 14.11.91 Porsángxu radios
- Kopia reives - Kulturdepartemeanttas Tinglysningsdatai

II ÁRVALUS

Kulturvrra- ja giela váldolávdegoddi ovddidii čuovvovaš árvalusa Sámediggái áššejođiheadđji Svein H. Bårdsen bokte:

SÁMELÁGA GIELLANJUOLGGADUSAID MEARRÁDUSAT - GULASKUDDAN

Lávdegoddi árvala:

Álgovuđolaččat lea Sámediggi duhtavaš Sámelága giellanjuolggadusaid mearrádus-evttohusa hárrái. Evttohus lea buorrin álgovuđođun čađahit sámelága giellanjuolggadusaid.

Sámediggi sáhtta dadjat iežas leat erenoamáš duhtavaš go lea evttohuvvon ásahuvvot Sámi giellaráđđi. Giellaráđđi guovddáš bargun livčče ovdánahttit ja doalahit sámegiela Norggas, ja veahkehit ahte sámegiella oaččušii lunddolaš saji almmolaš hálldahusorgánaid doaimmas. Ja go Sámediggi oažžu Sámi giellaráđđi jahkásaš ráportta giehtadallamii sáhtta diggi buktit politihkkálaš álgagiid almmolaš giellahállddašeami hárjeheami oktavuodas. §:as 2 nu. 1 vuolde evttoha Sámediggi ahte vuosttaš molsaeaktu biddjo vuođđun ja ahte njuolggadus galgá čuodjat:

1 Sámi giellaráđđi lea Sámedikki ja eará almmolaš orgánaid vástesaš giellaáššiid meannudeaddji orgána Norggas. Sámi giellaráđđi Norgga beale lahtut galget leat mielde davviriikalaš sámi giellaorgánas lahtun.

Sámediggi lea maiddái duhtavaš dainna go Kulturdepartemeanta lea biddjojuvvon bearrái geahččat sámelága giellanjuolggadusaid čađaheami ja eaktuda ahte dát dahkkojuvvo lagáš ovttas bargguin Sámi giellaráđđiin ja Sámedikkiin.

Sámediggi celkkii 18. - 19.03.1991 áššis R 34/91 ahte sámi dátabánkku ásaheapmi Guovdageainnus lei boahtteáigái čujuheaddji buorre prošeakta mas leat stuorra vejolašvuođat. Dát šattašii guovddáš oassin sámegiela boahtteáiggi ovdánahttimis, ja das lea cealkemeahttun mearkkašupmi sámelága ođđa giellanjuolggadusaid hállddašanguovllu orgánaide (gč. kap. 3). Viidáseappot celkkii diggi ahte sámi dátabánkku geahččalanprošeakta dál berre šaddat bissovažžan ja ruhtaduvvot stáhtalaš váriid bokte. Diggi oaivvildii ahte dátabánkku doaimmat sáhtašedje šaddat lunddolaš oassin boahtevaš sámi giellaráđđi doaimmas ja mearridii ahte kánturlanjat galget biddjojuvvot Sámi Allaskuvlii.

Dan vuođul go dátabánku ja giellaráđđi čatnaseaba nu garrasit oktii, de meannuduvvui dát sierra áššin 17. - 20.09.1991 Sámedikki ollesčoahkkimis ja mearriduvvui maiddái sámi giellaráđđi báiki. Dát ovddimuš dan geažil vai lea vejolaš lámčit dátabánkku ruhtadan dilálašvuođa, mii áigut deattuhit ahte diggi celkkii dalle ahte:

"Sámi dátabánku sáhtta šaddat boahtteáiggis guovddáš instrumeanta almmolaš orgánaide go sii šaddet čuovvut sámelága sámegiela njuolggadusaid. Dátabánkku huksenplánat mat joatkašuvvet sisttisdoallet ovddimuš sámegiela hálldahuslaš terminologiiija. Dan maid Sámediggi lea dán rádjái ožžon diehtit de galget sámelága giellanjuolggadusat boahit fápmui ođđajagimánu 1. beaivvi 1992. De livčče stuorra mearkkašupmi jos sámi dátabánku livčče doaimmas dalle." (gč. ášši 24/91 čuokkis 4).

Sámediggi ii leat rievddadan oainnus dan rájes go ovddabealde namuhuvvon áššis dahkkui mearrádus. Danin háliida diggi ahte lasihuvvo ođđa čuokkis, mii lea g, njuolggadusaid § 2-2:ii mii gullo ná:

g) stivret sámi sátnebáŋkku doaimma

Sámediggi áigu maiddái čujuhit ahte mearrádusaid § 4 ii leat gárvvistuvvon. Lága §:a 3-3 mielde lea Gonagas ožžon vuoigatvuođa luvvet mearriduvvon almmolaš guovllu orgánaid erenoamáš dilálašvuođaid geažil. Diggi áigu ávžžuhit ahte meari mielde geavahuvvo dát spiehkastat-njuolggadus ja bivdá departemeantta dárkilit árvoštallat galgetgo almmolaš guovllu orgánat luvvejuvvot dán váldonjuolggadusas mii guoská oažžut vástádusa sámegillii.

Barggidbellodaga sámediggejoavku Josef Vedhugnes bokte ovddidii čuovvovaš lassi- ja rievddadus-evttohusa:

§ 3 - Lassin 2. ossehussii, ođđa cealkka:

Aviidaalmmuhusat galget biddjot sámi aviissaide mat leat fievrriduvvon stáhtaalmmuhusaid várás.

§ 4 - Lassi, ođđa 1. cealkka:

Spiehkastat-njuolggadusat dihto guovlulaš orgánaide, sámelága § 3-3 nubbi lađas ii guoskka giellalága doaibmaguvlui.

§ 5 - Lassi 2. ossehussii 2. cealkágii lasihuvvo sániid "viidát" ja "go" gaskii čuovvovaš: eambo go vuođđofága sámegielas.

§ 5 - Lassi, ođđa manimuš cealkka 2. ossehussii mii gullo ná:

Mii lea dárbu bálvalussii, galgá eahpesoabalašvuođa geažil bargiid ja bargoadi gaskka, šiehtadallot organisašuvnnaid gaskka mat leat bargo-oktavuođain.

§ 5 - Lassi, ođđa manimuš ossehus:

Dat almmolaš orgánat mat fertejit addit virgelobi dáid virgelohpenjuolggadusaid ektui, fertejit oažžut sierra ruđaid iežaset bušeahttaide virgelobiid geažil mat leat virgelohpenjuolggadusaid mielde.

§ 7 - Lassi, biddjojuvvo 2. ossehusa lohppii manná sániid Tromssa Universitehta: ja Riika-antikvára.

§ 8 - Rievdadus-árvalus 1. ossehusas 1. cealgagii gos sátni "sáhtta" rievdaduvvo "galgá".

§ 8 - Rievdadus 2. ossehusas mii gullo ná:

Reivviin, almmuhusain, skoviin j.d. maid orgánat leat ráhkadan ja mat gullet lága 3. kapihttala ja dáid njuolggadusaid vuollái, galgá sámegiel' ja dárogiel' namma geavahuvvot sihke dáro- ja sámegielat teavsttas.

Áirras Olav Dikkanen ovddidii čuovvovaš lassievttohusa:

Sámit geat eai leat ožžon oahpahusa eatnigielas fertejit oažžut oahpu bargomárkandoaimmaid bokte.

III JIENASTEAPMI

Josef Vedhugnesa lassi- ja rievdadusevttohus ovttajienalaččat sáddejuvvon Sámediggeráđđái meannudeapmái.

Olav Dikkanen lassievttohus váldolávdegotti árvalussii hilgujuvvui 3 jiena vuostá.

Váldolávdegotti mearrádus-árvalus ovttajienalaččat mearriduvvon.

ÁŠŠI 36/91 SÁMI KULTURMUITTUID GÁHTTEMA ORGANISEREN BOAHTTEÁIGGIS - SÁMEDIKKI ČIELGGADUS

I ÁŠŠEBÁHPIRAT

- Áššeovddidus áššis R 47/91
- Sámedikki čielggadus 1:1991 Sámi kulturmuittuid gáhttema organiseren boahtteáiggis

Lassi áššebáhpirat:

- Sámi kulturmuittuid gáhttema fágafealtta mearkkat, Johan A. Kalstad Tromsa 1991
- Reive 21.11.91 Kárášjoga Sámi Vuorkádávviris
- Reive 14.11.91 Divttasvuona gieladdas
- Reive 15.11.91 Sverre Fjellheimas, Snåsa

II ÁRVALUS

Kultuvra- ja giela váldolávdegoddi dagai čuovvovaš evttohusa Sámediggái áššejođiheaddji Olav Andersen bokte.

SÁMI KULTURMUIITTUID GÁHTEMA ORGANISEREN BOAHTEÁIGGIS -
SÁMEDIKKI ČIELGGADUS

Lávdegotti árvalus:

Sámediggi čujuha čielggadussii SU 1:1991 SÁMI KULTURMUIITTUID GÁHTEMA ORGANISEREN BOAHTEÁIGGIS ja guorrasa dan evttohussii mii lea čielggaduvvon, sámi kulturmuittuid guovlluápparáhta hálddašeami organiserema ja stivrenstruktuvrra hárrái.

Sámediggi evttoha Birasgáhttentdepartementii ahte dát organiseren boahdá fápmui ođđajagimánu 1. b. 1993.

Sámediggi evttoha ahte njuolggadusaid § 10 vuođul kulturmuittuid gáhttema fágalaš ovddasvástádus ja Stáhta kulturmuitoráđi lagát doaimmat, organiseren ja bargovuohki, mearriduvvon gonagaslaš resolušuvnna bokte 09.02.1979, mearriduvvojit sámi kulturmuittuid gáhttema organiseren-njuolggadusat guovllu dásis mas lea álgovuodđu čuovvovaš prinsihppain:

1: Ásahuvvo Sámi kulturmuitoráđi mii galgá jođihit čuovvovaš doaimmaid:

a: sámi kulturmuittuid gáhttema váldidoaimmaid kulturmuitoráđi §§ 3, 6, 8, 9, 11a, 13, 17, 19, 20 ja 25 mielde. Lassin galgá ráđđi dahkat mearrádusaid gaskaboddosaš ráfáiduhhtima hárrái kulturmuitoráđi § 22 nu. 4 mielde dassáži go ášši lea mearriduvvon, ja sáhtá biehttalit plánen áššiid sámi kulturmuittuid gáhttema plána- ja huksenlága mielde.

Kulturmuitoráđis lea eanadieđálaččat ovddasvástádus olles riikkas.

b: galgá leat Sámedikki ja eará almmolaš orgánaid fágapolitihkkálaš ráđđi sámi kulturmuittuid gáhttema gažaldagain.

2. Sámediggi nammada ráđđái vihtta lahtu golmma jahkái ja peršuvdnalaš várrelahtuid.

3. Sámi kulturmuitoráđđi ráhkada jahkásaš ráportta Sámediggái Norgga sámi kulturmuittuid gáhttema dilis. Dát sáddejuvvo Riikka-antikvarii ja biddjo mieldosiin Sámedikki jahkásaš dieđáhussii mii sáddejuvvo Gonagassii.

Sámi kulturmuitoráđđi ráhkada juohke jagi evttohusa sámi kulturmuittuid gáhttema ruhtajuolludeami hárrái stáhtabušehtii ja jahkásaš doaibmaplánaid ja ovddida dáid Sámediggái giehtadallama várás.

4. Sámi kulturmuitoráđis galgá leat sierra hálddahuš. Bargiid hálddahussi nammada ráđđi. Sámediggi mearrida bargiid njuolggadusaid.
5. Sámi kulturmuitoráđi golut gokčojuvvojit stáhta bušeahhta bokte.

Sámediggi bivdá Birasgáhttendepartemeantta várret ruđaid dasa mat dávistit daid ekonomálaš váikkuhusaid maid čielggadus buktá nu ahte hálddašeami sáhtta čađahit nugo lea evttohuš. Sámediggi áigu váldit dáid mielde iežas čállošis (problemnotat) stáhtabušeahhta 1993 oktavuođas. Sámediggi ávžžuha maiddá ahte departemeanta sihkkarasta sierra váriid válmmaštallamii ja plánemii 1992:s.

Váldolávdegotti uhccitlohku Josef Vedhugnes bokte ovddidii čuovvovaš rievdadus-evttohusa:

1. Tearbma "Sámi kulturmuitoráđđi" molsujuvvo leat čuovvovaš:

" Sámi kulturmuittuid gáhttema hálddahušorgána "

ja čuovvovaš lassievttohus:

Sámediggi bivdá sámi kulturmuittuid gáhttema hálddahušorgána čielggadit gažaldaga gosa loahpalaččat šaddá orgána báiki.

III JIENASTEAPMI

Váldolávdegotti uhccitlogu rievdadus-árvalus hilgujuvvui 9 jiena vuostá.

Váldolávdegotti uhccitlogu lassi mearráduš-árvalus hilgujuvvui 11 vuostá.

Čuovvovaš beavdegirjelasáhusa ovddidii áirras Inger K. Juuso:

Várjjat Sámi Musea galgá veardiduvvot sihke hálddahusbáikin Sámi kulturmuitoráđđái ja maiddái báikkalaš kulturmuithálddahuskántuvran.

IV LOAHPALAŠ MEARRÁDUS

Váldolávdegotti mearrádus-árvalus ovttajienalaččat mearriduvvon.

ÁŠŠI 37/91 KULTURMUITTOLÁGA RIEVDADUS-EVITTOHUS - GULASKUDDAN

I ÁŠŠEBÁHPIRAT

- Gulaskuddančálus Birasgáhttendepartemeanttas 30.08.91
- Kulturmuittoláhka (Láhka geassemánu 9. beaivve 1978 nr.50)

II ÁRVALUS

Kultuvrra- ja giela váldolávdegoddi ovddidii áššejođiheaddji Ingrid Wernberg bokte čuovvovaš árvalusa Sámediggái:

KULTURMUITTOLÁGA RIEVDADUS-EVITTOHUS - GULASKUDDAN

Lávdegotti árvalus:

Sámediggi oaidná ahte sámi kulturmuittuid gáhtten lea dehálaš suorgi mainna bargat boahhteáiggis sámi servodaga dihte. Kulturmuittut dagahit ahte sámit, go vuhtii váldit sin iešdovddu ožžot oainnuid maŋosguvlui áiggis. Erenoamáš dás lea olbmuid go dát doalvu min maŋosguvlui guhkkás historjjás, mas mis leat uhccán čálalaš gáldut. Kulturmuittuidláhka-addin ja lágaid hálddašeapmi livčče danin dehálaš vearju mainna nannet okta-vuođaid olbmuid ja sindološáiggi gaska.

Sámedikki bajit dási mihttomearri váldá justa álgovuođu dan kultuvralaš bistevašvuođas, ja oassemihttomearri 3.4 sámediggeplána mihttomearre-struktuvra gullo ná:

Suodjalit ja kulturmuittuid geavahit dan láhkái ahte sámi servodat sáhtta geavahit daid iežaset ovdánahttimis.

Sámediggi áigu geavahit oassemihttomeari hápmema duogážiin, ja cealkit dego oppalaš mearkkašupmin ahte rievdadus-evttohus mii dál lea biddjon ovdan ođđa kulturmuittolága hárrái, čájeha positiivalaš ovdáneami gos servodaga oaidnu ollislaččat gáhttet dárbbuid boahtá oidnosii.

Sámediggi oaidná ahte ovdan biddjojuvvon evttohus ođđa lága hárrái lea buorre vuođđun ollislaččat rievdadit kulturmuittuidlága, buoret vearjun kulturmuittuid hálddašeapmái go dálaš lánka. Sámediggi lea duhtavaš dainna mo lánkateaksta lea hábmijuvvon ja iige leat eará evttohus dán rievdadeami hárrái.

Sámediggi áigu viidáseappot buktit iežas mearkkašumiid dan ovdan biddjojuvvon lánkateavstta evttohusa sisdollui, iige áiggo lága rievdadeami hárrái guoskkahit cealkámušastis eará páragráfaid go ulbmilpargaráfa ja paragrafa mat meroštallet kulturmuittuid ja kulturbirrasa.

Sámedikki áddejumi mielde sáhttet evttohusat ođđa § 1 Lága ulbmil ja § 2 Kulturmuittut ja kulturbiras - meroštallamat, dagahit ahte šaddet stuorát váttisvuođat lága doahpagiid ja doaba-apparáhta gaskka mii lea geavahuvvon sámi kulturmuittuid oktavuođas.

Sámediggi lea ilus go lága ulbmilparagrafa ea.ea. deattuha kulturmuittuid ja kulturbirrasa mearkkašumi kulturárbái ja iešdovdui. Dát dáid diliid vuođul mat lea leamaš guovddážis sámiid bealis go lea čilgijuvvon makkár mearkkašupmi sámi kulturmuittuid gáhtten sierra hálddašeamis lea.

Sámediggi lea maiddáid duhtavaš dainna go dál lea kulturbirrasii gáhtten váldojuvvon ieš ulbmilparagrafii. Sámi kulturmuittuid gáhtten lea deattuhan garrasit kultureanadaga iežas gáhtten barggus, áddejumi vuođul mii lea kulturmuittuid, eanadagaid ja dan geavaheami oktavuođa gaskka.

Sámedikkis lea dakkár áddejupmi ahte doaba kulturbiras lea buoret ja gokčá buorebot dan gáhttenfilosofiija mii dál ráđđe go doaba mii lea geavahuvvon dán rádjái; kultueanadat. Sámi guovlluid kulturbirrasat eai dušše sisttisdoala dan eanadaga mii lea oidnosis, muhto maiddáid leat rikkis gaskaomit materialekeahtes kulturmuittuin ja sámi báikenamain.

Sámediggi lea maiddáid duhtavaš dan ođđa evttohusa hárrái mo meroštallat doahpaga kulturmuittut, gos maiddáid báikkit mat čatnasit historjáláš dáhphusaide, jáhkkui ja árbevirrui, leat mielde. Dát čujuha čielgasit dan áddejupmái ahte ii leat dušše olmmoš mii váikkuha birrasii, muhto maiddáid biras váikkuha olbmui. Dát nannešii materialekeahtes kulturárbbi suodjaleami go dát dál lea váldojuvvon mielde kulturmuittu-doahpagii.

Sámediggi guorrasa maiddá i evttohussii ahte ovttaštahttit doaba geavaheami mii guoská doahpagii dološmuittut/kulturmuittut. Dás lea eahpikahhtá positiivalaš váikkuhus geavaheaddjiide go sii besset deaivvadit seammá doahpagiin sámi ja eará kulturmuittuid gáhtten hálddašeami oktavuodas.

Boahtevaš ja ollislaš kulturmuittolága divodeapmái áigu Sámediggi mearkkašit ahte berre árvvoštallat sirret sámi kulturmuittuid sierra kapihttalas. Vuoddu sámi kulturmuittuid guovlluapparáhta organiseremii berre addot dás. Dál dat lea addojuvvon njuolggadusaid 09.02.79 § 10, ja ieš organiseren lea mearriduvvon čállošis (rundskriv) T-6/89 geassemánu 1989 mii lea rievdaduvvon cuonománu 30. b. 1990. Dán ortnegis lea hirbmat heittot oppalaš geahčastat ja berre divvojuvvot kulturmuittolága rievdadusa oktavuodas.

Sámediggi oaidná maiddá ahte vástida ulbmila jos kulturmuittuid hálddašeapmi boahtteáiggis dan ođđa lágas hábmejuvvo nu ahte ráfáiduhhtin-njuolggadusat váldet mielde mo materialekeahtes kulturmuittuid galgá sáhttit ráddjet oidnon láhkái.

III JIENASTEAPMI

Váldolávdegotti mearrádus-árvalus ovttašienalaččat mearriduvvon.

ÁŠŠI 38/91 SÁMEDIGGEVÁLGANJUOLGGADUSAT

I ÁŠŠEBÁHPIRAT

- Sámediggeráđi guorahallančálus 17.7.91
- Organisašuvdnalávdegotti lassičálus 05.09.91

Lassi áššebáhpirat:

- Reive beaiváduvvon 20.11.91 Gieldadepartemeanttas

II ÁRVALUS

Organisašuvdna ja vuodudusáššiid váldolávdegoddi ovddida čuovvovaš mearrádus-árvalusa áššejođiheaddji Hans Guttorm bokte:

SÁMEDIGGEVÁLGANJUOLGGADUSAT

Lávdegotti árvalus:

I: 1. Álgu

Sámediggi lea dál doaibmamin iežas vuosttáš áigodagas. Sámediggi válljijuvvui njuolggo válggain oktanaga Stuorradikki válggain mat ledje 1989:s. Sámedikki álggaheami proseassas bohte ovdan čuolmmat, erenoamážit válgánjuolggadusaid oktavuožas.

Sámedikki ásaheami proseassa áiggi bohte ovdal mánggalágan čuolmmat mat guske Sámedikki válgii. Ráðdehusas ja Stuorradikkis ledje mánga evttohusa man láhkái Sámedikki válgga galgá sáhttit čađahit. Dás čujuhuvvo Sámelága ovdabargui, NAČ 1984: 18, Od.prp. nu. 33 (1986-87) ja Evt. nu. 79 (1986-87).

Maŋná go Sámeláhka lei mearriduvvon bohte maiddái sisa árvalusat rievdadit Sámelága. Dás čujuhuvvo áššebáhpirii nu. 8:18 (1987-88) ja Evt. O. nu. 35 (1987-88).

Stuorradikki láhkalávdegoddi celkkii sámelága giehtadaladettiin ahte:

Sámediggi ieš - maŋná go lea válljejuvvon - berre geahčadit ja árvoštallat olles válgaortnega, ja jos vásihusat maid Sámediggi oažžu dagahit ahte mearriduvvon válganjuolggadusat eai doaimma dohkkálaččat, sáhtta ovddidit eavttuhusa rievdadit válgaortnega.

Sámedikki válgabarggu 1989 áigge ja loahppabarggu oktavuožas fuopmášuvvui, muhtun muddui daid vásihusaid bokte ahte válganjuolggadusaid berre rievdadit muhtun čuoggáin.

Maiddái Sámediggi lea buktán ovdan evttohusa rievdadit válganjuolggadusaid ja Sámediggi lea eaktudan strategiijaplánastis ahte válganjuolggadusaid ferte guorahallat dan olis leago dárbu rievdadit njuolggadusaid.

Sámediggi áigu goittotge čujuhit ahte dál ii leat vuođđu rievdadit stuorrát válganjuolggadusaid, muhto válganjuolggadusaid berre rievdadit muhtun sajiin. Sámediggi áigu goittotge ođđasit guorahallat válganjuolggadusaid rievdadeami go lea ožžon vásihusaid eanet válggaid vuođul.

2. Konkrehtalaš lánka-rievdadus evttohus

Sámediggi áigu evttohit rievdadit sámelága muhtun čuoggáin.

Sámediggi áigu evttohit rievdadit § 2-6 giellakriteriija guoskat maiddá i máttarvánhenubulvii ja daid olbmuid mánát geat leat sámi jienastuslogus ožžot vuoigatvuođa čálihit iežaset jienastuslohkui váikko eai deavddege eará eavttuid §:as 2-6.

Dát vuođustuvvo dainna go Sámediggi háliida buoremus vejolaš láhkái ovddastit sámi álbmoga ja iige hálit ahte njuolggadusaid olggobeallái báhcet muhtumat geat dollet iežaset sápmelažžan ja háliidit leat jienastuslogus. Dan geažil háliida Sámediggi ahte njuolggadusat čohkkejit nu ollu go lea vejolaš, dohkkehuvvon prinsihppalaš rápmaid siste, nu ahte stuorra oassi sámi álbmogis sáhtta čálihit iežaset sámi jienastuslohkui.

Jos menddo čavgan bidjá giellagáibádusa de buktá dát eahpegovttolaš váikkuhusaid riddo- ja vuotnaguovlluide Davvi-Norggas ja mátta-sámi álbmogii gos sámi iešdovdu lea hirbmat nanus muhto fas gielladilli lea heittot.

Mii guoská mánáid vuoigatvuhtii čálihit iežaset jienastuslohkui de berre dát lunddolaččat čuvvojuvvot nu mo muđuige čuovvut servodaga láhkanjuolggadusaid gos mánát árbijit vanhemiid vuoigatvuođaid nugo omd. riikii gullevašvuohta (statsborger-skap). Departemeanta lei maiddá evttohan dán Od. prp. nu. 33 (1986-89), ossehus 5.5.4 s. 83.

Evttohuvo ahte § 2-6 rievdaduvvo leat ná:

§ 2-6 Sámi jienastuslohku

Juohkehaš guhte julggášta ahte atná iežas sápmelažžan ja geas juogo

- a. lea sámeigiella ruovttugiellan, dahje*
- b. leat/leamaš vanhemat dahje váhnenváhnemat dahje máttarvánhemat geain lea/lei sámeigiella ruovttugiellan, dahje*
- c. lea mañit buolva olbmui geat lea/leamaš jienastuslogus*

sáhttet gáibidit beassat sámi jienastuslohkui gielddas gos ássat

Eará sadji gokko evttohuvo rievdaduvvot láhka lea § 2-11 mii guoská dása gii galgá ráhkadit lassimearrádusaid Sámediggeválgii. Sámedikki áddejumi mielde lea Sámediggi ieš guhte berret ráhkadit lassimearrádusaid Sámediggeválgii.

§:as 2-10 lea Sámediggi biddjon bajimuš válgaváldin Sámedigge-válggain. Dán geažil lea lunddolaš ahte Sámediggi berre leat orgána mii ráhkada lassimearrádusaid Sámediggeválgii.

Sámediggi evttohage ahte § 2-11 rievdaduvvo leat ná:

§ 2-11 Lassimearrádusat válgii

Sámediggi addá lassimearrádusaid Sámediggeválgii.

Eará sadji vel gokko Sámedikki oaivila mielde berre rievdadit sámelága lea § 2-7 nubbi oassi mii guoskkaha listtaid ráhkadeami. Sámediggi vállje alccesis ortnega gos politihkkálaš oktavuodát sáhttet registrerijuvvot Sámediggeválgii seammá láhkái go dál politihkkálaš bellodagat registrerijuvvojit stuorradigge-, fylkadigge- ja gielastivraválggaide. Dát ii heive oktii dainna maid láhkateaksta dadjá. Nubbi čuokkis lea ahte 15 vuolláičállosa, ráhkadit ovttá listta orrot leamen menddo uhccán. Válganjuolggadusain lea maiddá dát mearrádus. Mearrádus mas lea uhccán prinsihppalaš árvu ii heive láhkatekstii. Dan sáhttá reguleret njuolggadusain (forskrifter) nugo eará uhccit prinsihppalaš áššiid.

Sámediggi áiguge evttohit ahte nubbi oassi §:as 2-7 sihkkovuvvo láhkateavsttas ja regulerijuvvo válganjuolggadusain (valgforskrifter).

Sámediggi áigu muđui manná suokkartallat eará sámelága rievdadusaid go šaddá dárbu dan dahkat.

3. Njuolggadusaid(forskrifter) rievdadusat

Sámediggi áigu ovddimuš čujuhit ahte okta daid stuorámuš heittotvuodain mat válganjuolggadusain leat lea go sámi jienastuslohku giddijuvvui manná vuosttaš sámédiggeválgga. Sámediggái lea, manná go diggi lea doaimmagoahtán ja ožžon dohkkeheami, boahtán ollugiin sávaldat beassat čálihit iežaset sámi jienastuslohkui.

Sámedikkis lea ovddimuš dakkár mihttomearri ahte oažžut sámi jienastuslogu doaimmat nu ahte jienastuslohkui livčče vejolaš dađistaga čálihit, oaivvilda rabas oppa áiggi. Sámediggi áiguge danin evttohit rievdadit daid paragrafaid mat regulerejit sámi jienastuslohkui čáliheami.

Sámediggi oaidná maiddáai dárbbu rievdadit áigemeeriid mat leat válganjuolggadusain dan ektui mo galgá čalihit jienastuslohkui ja man láhkái ráhkadit listtaid. Vásihusat 1989 válggain čájehit ahte čálihan áigemeearri lei menddo árrat. Digáštallamat Sámediggeválgga geažil eai boahtán johtui ovdalگو iešguđetge joavkkut ráhkadišgohte listtaid válgii. Sámediggi áiguge danin evttohit ahte dát áigemeearit biddjojuvvojit seammá beaivái ja ahte áigemeearri biddjojuvvo suoidnemánu 1. beaivái válgajagi. Go áigemeearit sirdojuvvojit de ferte maiddáai jienastuslogu dohkkeheami ja válgalisttaid ruovttoluotta máhcaheami áigemeeriid sirdit.

Norgga demokrátalaš systemas lea váldoáššálaččat nu ahte álbmotválljen orgána válga, nugo omd. Stuorradikki, fylkagielddaid ja gielddaid válga dahkkojuvvo válgalisttuid vuođul mat dahkkojuvvojit registrerijuvvon politihkkálaš bellodagaid vuođul. Sámediggi háliida ahte dán vástideaddji njuolggadus galgá guoskat maiddáai sámediggeválgii. Dan bokte go Sámediggi lea vállejjuvvon sierra jienastuslogu bokte de berre maiddáai ráhkaduvvot registrerenortnet sámpolitihkkálaš oktavuođaide.

Dát sámpolitihkkálaš oktavuođat sáhttet, go leat registrerijuvvon, bidjat listtaid válgii gáibiduvvon listtaid bidjan vuolláičállošiid haga.

Jos galgá oažžut registrerijuvvot dákkáraš sámpolitihkkálaš oktavuođaide de berre gáibiduvvot ahte unnimus 500 olbmo leat vuolláičállán registrerenohcama geain lea jienastanvuoigatvuohta sámediggeválggain.

Registrerenortnega berre hálddašit notarius publicus Oslos nugo politihkkálaš bellodagaid registreren dahkkojuvvo.

Go ráhppojuvvo registrerenortnet politihkkálaš oktavuođaide de berre dáláš gáibádus 15 vuolláičálloša hárrái lasihuvvot jos galgá oažžut dohkkehuvvot válgalistta. Dát lohku berre loktijuvvot 50 vuolláičállošii. Dát berre dáhpáhuvvat biddjojuvvoš dal dahje ii registreren johtui ovdal Sámediggeválgga 1993:as.

4. Njuolggadusaid konkrehtalaš rievdadus-evttohusat

§ 6 Sámi jienastuslohku

Gielddain lea iežaset sámi jienastuslohku. Sámevástivra doaimmaha jienastuslogu čállima, muhto sáhttá dan praktihkkálaš barggu bidjat earáide.

Sámi jienastuslohku ráhkaduvvo daid jagiin goas lea sámegiella. Vuodđun geavahuvvo gielddaid álbmotregistar, ovddit válggaid jienastuslohku ja daid čálihan ávžžuhusaid vuodul mat leat boahtán válgáigodaga mielde.

§ 7 Sámi jienastuslohkui čáliheapmi

Guhte dávista § 5 eavttuide, ja duođašta iežaš sápmelažžan ja geas juogo

- a. lea sámegiella ruovttugiellan, dahje
- b. leat/leamaš vanhemat dahje vanhenvahnemat dahje máttarvahnemat geain lea/lei sámegiella ruovttugiellan, dahje
- c. lea mañit buolva olbmuiñ geat leat/leamaš jienastuslogus

sáhtta gáibidit iežas čáliheami sámi jienastuslohkui gielddas gos orru.

Sámi jienastuslohkui čáliheami sáhtta dahkat dađistaga dasa mearriduvvon skovi bokte mii sáddejuvvo Sámediggái.

Sámediggi mearrida skovi sámi jienastuslogu čállima várás ja beavdegirjji fievrrideami mearrádusaid ja váldá vára skoviin.

Sámediggi galgá nu jođánit go vejolaš mañná njukčamánu 1. beaivve válgajagi ráhkadit listta sámi jienastuslogu čáliheami ávžžuhusain ja sáddet dán oktan sisa sáddejuvvon sámi jienastuslogu čáliheami ávžžuhusain sámeválgastivrii ovttaskas gielddain.

§ 8 Almmuhit jienastuslohkui čáliheami

Ovdal njukčamánu 1. beaivvi válgajagi galgá kreatsa sámeválgastivra almmuhit dieđáhusa mas oidno geain lea jienastan vuoigatvuohta § 5 mielde, ja geat ovdal eai leat čálihan iežaset sámi jienastuslohkui dahje eai leat sádden ávžžuhusa Sámediggái čáliheami hárrái, ovdal suoidnemánu 1. beaivve sáhttet sáddet dieđáhusa sámeválgastivrii gildii gos orrot ja ávžžuhit čálihuvvot sámi jienastuslohkui gielddas. Almmuhus galgá maiddái sisttisdoallat dieđuid ahte dat guhte ii leat čálihan iežaš sámi jienastuslohkui ovdal suoidnemánu 1. beaivve ii sáhte oasi váldit válgii.

Sámediggi sáhtta mearridit skovi almmuhusa várás vuosttaš oasi mielde. Sámediggi mearrida man láhkái sáddejuvvojit mearriduvvon skovit.

§ 9 Árvaluvvon sámi jienastuslohku

Sámeválgastivra hábme álggos sámi jienastuslogu daid dieđuid vuodul mat bohtet § 8 vuosttaš oasi mielde. Jáhkkit ferte ahte dat dieđut mat leat addojuvvon dieđihanskoviin, dollet deaivása, namalassii go eai leat erenoamáš sivat eahtidit. Sámeválgastivra sáhtta, go lea sivva dasa, dárkileappot suokkardit ovdalگو čállá olbmo nama árvaluvvon sámi jienastuslohkui. Norgga sámit guđet áppet Svalbarddas, Jan Mayenis dahje olgoriikkas, galget čálihuvvot jienastuslohkui dan gielddas mas álbmotregistara mielde mañimuštá ásse, go sámeválgastivra lea mañimuštá suoidnemánu 1. beaivvi ožžon sis ohcama beassat jienastuslohkui.

Árvaluvvon sámi jienastuslohku galgá gárvánit suoidnemánu 24. beaivái. Seammá áigái galgá gárvánit lista mii čájeha mat olbmuid leat ohcan lobi beassat sámi jienastuslohkui, muhto geaid namaid sámeválgastivrá ii leat sáhttan váldit fárrui árvaluvvon jienastuslohkui. Sámeválgastivra geahččá bearrái ahte daidda olbmuide dallánaga dieđihuvvo. Dieđáhusas galgá bohtit ovdan manne dan olbmo namma ii leat váldojuvvon fárrui árvaluvvon jienastuslohkui. Dasto galgá dieđáhusas § 11 mielde bohtit ovdan maid njuolggadusaid mielde sáhttet váidalit, ja goas ja gos váidalusa meannudančoahkkin dollojuvvo § 12 mielde.

§ 10 Sámi jienastuslogu ovdan biddjojupmi

Sámi jienastuslogu, mii árvaluvvo ja hábmejuvvo § 9 mielde, galget olbmot beassat oaidnit suoidnemánu 26. beaivvi rájes gitta borgemánu 15. beaivvi rádjái, nugo sámeválgastivra dárkileappot mearrida. Sámeválgastivra galgá ovddal gihtii almmuhit gosa jienastuslohku biddjojuvvo ovdan olbmuid oaidnemassii, ja ávžžuhit juohkehačča váidalit guhte oaivvilda ahte son ieš dahje muhtun eará olmmoš lea lobiheamet čállojuvvon jienastuslohkui dahje das báhcán eret. Go almmuha, de galgá maid addit diehttevassii mo olbmot sáhttet váidalit, gosa sii galget sáddet váidalusaset, ja man áigái váidalus ferte joavdat. Seammás dieđihuvvo goas ja gos váidalusa(id) meannudančoahkkin dollojuvvo § 12 mielde.

§ 11 Go váidala sámi jienastuslogu

Sámi jienastuslogu váidalusat fertejit leat joavdan sámeválgastivrii mañimuštá válgajagi borgemánu 15. beaivvi. Váidalusat galget bohtit čállošis ja ákkaiguin. Sámeválgastivra galgá dastta mañnelaš váidalusaid áigemeari ráhkadit oppalaš váidalusgeahčaldaga mii čájeha geat dat váidaledje. Dát oppalaš geahčaldat galgá biddjojuvvot olbmuid várás ovdan nu mo sámeválgastivra dárkileappot mearrida.

Sámeválgastivra galgá dallánaga dieđihit daidda olbmuide geaid jienastanvuoigatvuhtii lea vuosteháhu.

§ 12 Meannudančoahkkim

Sámeválgastivra galgá válgajagis mañimušta borgemánu 20. beaivvi doallat čoahkkima mas meannudit jienastuslohkui čálihemiid ja jienastuslogus sihkuhemiid. Dat olmmoš gean jienastanvuoigatvuohta meannuduvvo ja dat olmmoš guhte váidalii, leaba goappašagat vuoigadis ieža dahje sadjásačča bokte čilget ja duođaštit čoahkkimis.

Meannudančoahkkimis sáhttet čállit jienastuslohkui go dohkkehít váidalusa, ja go meaddádusaid leat fuomášán dahje go olmmoš lea ožžon dahje oazžu jienastanvuoigatvuođa mañimuštá válgabeaivve. Jienastuslohkui sáhttet maid čállit sámiid guđet leat olgoriikkas fárren Norgii mañná suoidnemánu 1. beaivvi, jos sámeválgastivra lea álbmotregistaris ožžon dieđu fárrema birra mañimuštá beaivvi ovdal meannudančoahkkima, ja jos fárrejeaddji lea ovdal áigemeari loahpa ohcan lobi beassat sámi jienastuslohkui. Sihkkut galget go váidaluvvo, go meaddádusat leat fuomášuvvon, go olmmoš lea manahan iežas jienastanvuoigatvuođa dahje jápmán. Jos lea sivva jáhkkít ahte olmmoš gean namma čállojuvvo jienastuslohkui, lea earáge gieldda sámi jienastuslogus, de galgá dan gieldda sámeválgastivrii dallánaga dieđihit ahte dat olmmoš lea čállojuvvon jienastuslohkui.

§ 17 Eavttuhanvuoigatvuohta

Juohkehaš guhte lea válgakreatssa sámi jienastuslogus, sáhtta eavttuhit válgalistta kretsii.

§ 17 a Sámepolitihkkálaš oktavuodaid registreren

Organisašuvdna, politihkkálaš bealladat dahje eará oktavuoda sáhttet ohcat Sámedikkis beassat registrerijuvvot mearrenamain Sámediggeválgii. Ohcama galgá leat vuolláičállán váldostivrra miellahttu.

Registrerehan-ohcama mielde Sámediggái ferte čuovvut iežas gieđain čállojuvvon julkkáštus ahte uhccimus 500 olbmos lea jienastanvuoigatvuohta sámediggeválggain, ja ahte sii háliidit registrerehit oktavuoda. Juohke vuolláičálus ferte leat beaiváduvvon, ja beaiváduš ii galgga leat 6 mánu boarraseappot go ohcan. Juohke vuolláičállu poastačujuhus ja riegadanbeaivi galget leat mielde.

§ 18 Dieđiheapmi

Kreatsasámevágastivra galgá mañimuštá miessemánu 15. beaivvi vágajagis dieđihit ávžžuhusa olbmuide geain lea jienastanvuoigatvuohta, vai sádđejit stivrii iežaset eavttuhan listtaid. Makkár gáibádusaid vágalista ferte deavdit, dat bohtá ovdan dan dieđiheamis.

§ 19 Makkár gáibádusat leat vágalisttaide

Vágalista mii eavttuhuvvo, ferte, ovdalgo dohkkehuvvo,

a. leat siste mañimuštá suoidnemánu 1. beaivvi vágajagis.

Eavttuhuvvon lista lea siste go dat lea kreatssa sámevágastivrra duohkái ollen. Dat lea maid siste go lea joavdan postii dahje telegráffaguovddáži, gos dan doaimmahit viidáseappot, dahje almmoláš virggalačča duohkái geasa lea addon lohpi vuostáiváldit eavttuhuvvon listtaid.

b. Čielgasit čájehit man vággas lea sáhka, ja das ferte bajilčála almmuhit mii joavkkuid dan ovddida, ja bajilčállaga ii galgga sáhttit eará listta bajilčállagiin malssihit.

Jos listaeavttuhus lea heaittihuvvon dan oktavuodas mii lea registrerijuvvon § 17 a mielde, galgá listabajilčála dávis-
tit registrerijuvvon namain.

c. leat čielgasit čállojuvvon, gávccii välljehahtti kreatsaolbmo namat mañálagaid, vrd. § 14. Eavttuhuvvon listtas sáhttet mañálagaid leat eanemustá vel eará guđa olbmo namat.

Eavttohasat galget leat namahuvvon ovdanamain, gaskanamain ja goargguin (sohkanamain), ja - jos nu ferte eastadit malssiheami - sin doaimmat ja/dahje sin ássanbáikki čujuhusge (adreassa).

d. leat unnimustá vihttalogi sápmelačča iežaset gieđain vuolláičállojuvvon, guđet leat vuoigadis eavttuhit, vrd. § 17. Vuolláičállit eai sáhte eai ovttage eará listta eavttuhit.

Jos listaeavttuhus heaittihuvvo oktavuodas mii lea registrerijuvvon § 17 a mielde, lea doarvái jos eavttuhusa leat vuolláičállan kreatsa oktavuoda báikkálaš ossodaga jođi-
headdji ja čállit. Jos oktavuodas ii leat báikkálaš ossodat kreatsas gusket dasa vuosttaš oasi mearrádusat.

e. leat dakkár evttohasa haga guhte lea eará listtas.

Eavttuhuvvon listtas ferte almmuhuvvot guhtemuš vuolláičálli lea luohttámušolmmoš, ja gii lea su sadjásaš, vai kreatsasámevágastivra diehtá geasa váldit oktavuođa go šiehtadallamat álget eavttuhuvvon listtaid hárrái. Eavttuhuvvon listta mieldečuovus galgá leat bábir mas leat guđege eavttuheaddji ja evttohasa riegdánbeaivi ja ássanbáikki čujuhus. Eavttuhusat galget olbmuid várás biddjojuvvot ovdan dađistaga go bohtet.

§ 20 Eavttuhuvvon listtaid ruovttoluotta geassin

Eavttuhuvvon válgalistta sáhttet unnimustá bealli eavttuheddjiin geassit ruovttoluotta. Ruovttoluotta geassima dieđihit mañimuštá suoidnemánu 20. beaivvi válgajagis. Dásge gusto mearrádussan § 19 čuoggá a mañit oassi.

§ 21 Dieđiheapmi lista-eavttohasaide

Kreatsasámevágastivra galgá dieđihit buot eavttuhuvvon listta evttohasaide. Diehtu galgá sáddejuvvot sidjiide nu árrát go vejolaš dasttá mañnelaš suoidnemánu 1. beaivvi, ja dat berre dahkkojuvvot máhcahangeatnegahtti reivve (rek.) bokte. Dieđiheames galgá boahtit ovdan makkár beassanákkat dohkkehuvvojit, vrd. § 16, ja ahte bessejassii háliideaddji olbmo gáibádus - oktan dárbbášlaš čilgehusaiguin ja duođaštusaiguin - ferte leat joavdan kreatsasámevágastivrii dihto beaivái, mii mearriduvvo, muhto mii ii leat mañnelis go borgemánu 10. beaivi. Dieđiheamis galgá maid boahtit ovdan ahte evttohas manaha vuoigatvuođa ohcat alcces lobi geassádit jos ii sádde gáibádusa mearriduvvon vuogi mielde ja ovdalgo áigemearri nohká. Departemeanta mearrida dieđihanskovi (skjema for underretning).

§ 22 Válgalisttaid dohkkeheapmi

Kreatsaválgastivra mearrida dohkkejitgo eavttuhuvvon válgalisttat, ruovttoluotta geassimat § 20 mielde ja duođaštusat § 21 mielde, ja dat iská dávistitgo evttohasat ja eavttuheaddjit eavttuide maid láhka bidjá. Dásge gustojit dan válgalága njuolggadusat mii bođii njukčamánu 1. beaivvi 1985, nu. 3 § 26 nu. 1: Mo eavttuhuvvon listtaiguin meannudit stuorradiggeválggas ja fylkkadiggeválggas.

Guhte mañnona dassá go áigemearri nohká § 19 čuoggá a, § 20 ja § 21 mielde, ii sáhte vuhtii váldojuvvot.

Kreatsasámeválgastivra galgá válgajagis manimušta borgemánu 10. beaivvi mearridit dohkkejitgo eavttuhuvvon listtat. Dás gustojit dan válgalága njuolggadusat mii bođii jagi 1985 njukčamánu 1. beaivvi, nu. 3 § 26 nu. 2: Almmolaš válgalisttaid dieđiheapmi ja ovdan biddjojupmi.

§ 52 Áirasiid válljejujupmi

Ođđa goalmmát oassi:

Juohke lista galgá oažžut - mađe mielde lea vejolaš - seammá ollu várrelahtuid go leat áirasat, ja vel lassin guokte. Várrelahttun eavttohasat válljejuvvojit joatkevaš lohkamiin seammá láhkái go áirrasin dás bajábealde.

II: Sámediggi čujuha ahte sámediggeválganjuolggadusaid § 9 mielde, addojuvvon gonagaslaš resolušuvna bokte 08.07.1988, lea eaktuduvvon ahte sámi jienastuslohku galgá sealluhuvvot oadjebasat čatnojuvvon(forseglet) earret jos Sámediggi mearrida ahte dat galgá duššin dahkkot. Gieladepartemeantta čállošis (rundskriv) H-14/88 25.10.1988 čuokkis 16.4 lea eaktuduvvon ahte Sámediggi galgá mearridit galgágo sámi jienastuslohku sealluhuvvot manná loahpalaš válgga, ja ahte dát galgá dieđihuvvot sámeválgastivrraide (gč. s. 37).

Sámediggi áigu deattuhit ahte sámi jienastuslohku mii lei biddjojuvvon vuođđun sámediggeválggas 1989 galgá sealluhuvvot manit áiggi várás. Dát lea historjálaš dokumeanta ja lea hirbmat stuorra mearkkašupmi sámi álbmogii ja norgga servodahkii sealluhit dan boahtteáiggi várás. Danin lea Sámediggi maiddái evttohan ahte dát jienastuslohku galgá biddjojuvvot vuođđun boahtevaš sámediggeválggain (gč. čuokkis I. 4 § 6 nubbi oassi).

III. Njuolggadusrievdadusat bohtet fápmui dan rájes go Stuorradiggi lea almmuhan sámelága rievdadusaid Sámedikki mearrádusa mielde áššis 38/91 Sámediggeválganjuolggadusat.

IV BUKTOJUUVVON ÁRVALUSAT

Bargiidbellodaga sámediggejoavku Eilif O. Larsen bokte ovddidii čuovvovaš lassi- ja rievdadusevttohusa:

Čuokkis 1 - Álgu

Lassievttohus, ođđa manimuš ossehus mii gullo ná:

Sámediggi bidjá lávdegotti čielggadit makkár váikkuhusat šaddet jos njuolggadusaid §:a 7 viiddiduvvo guoskat maiddái daidda geat leat náitalan ja geat ovttas orrot daiguin geain lea vejolašvuohta čálihit iežaset sámi jienastuslohkui.

Čuokkis 3 - Njuolggadusaid (forskrifter) rievdan

Rievdadusevttohus 6. ossehusas gos lohku 500 rievdaduvvo 300:tin ja 8. ossehusas rievdaduvvo lohku 50 lohkun 30.

§ 17 a - Sámpolitihkkálaš oktavuođaid registreren

Rievdadus-evttohus gos olbmuid lohku 500 rievaduvvo lohkun 300.

§ 19 čuokkis, d.

Rievdadus-evttohus § 19:ái čuoggái d. gokko joavku evttoha ahte lohkuteaksta "uhccimus 50 sápmelažža" rievdaduvvo leat "uhccimus 30 - golbmalogi" sápmelažža.

Friiddja joavku Mikkel A. Gaup bokte ovddidii čuovvovaš evttohusa:

Friiddja joavku čujuha organisašuvdna- ja vuođđudusáššiid váldolávdegotti evttohussii ja ovddida čuovvovaš evttohusa:

1. Lohku 15 vuolláicállosa hárrái, jos galgá sáhttit bidjat listta sámediggeválgii ii galgga rievdaduvvot.
2. Ossehus 500 vuolláičállosa hárrái, jos galgá sáhttit registrerehit sámpolitihkkálaš oktavuođaid sihkkojuvvo.

Min evttohus oaivvilda ahte ossehusat 4 - 5 - 6 - 7 ja 8 čuoggá 3 vuolde siiddus 3 lávdegotti árvalusas sihkkojuvvojit.

Viidáseappot ferte § 17 rievdadus-evttohus Sámpolitihkkálaš oktavuođaid registreren sihkkojuvvot.

§ 19 gáibádusat válgalisttuide čuokkis d, gos čuožžu "galget leat vihttalogi sápmelačča vuolláičállán" rievdaduvvo leat "15 geat leat fievrriduvvon jienastuslohkui".

Ovttasbargojoavku/NSR Aage Pedersen bokte ovddidii čuovvovaš rievdadus-árvalusa §:ii 2-7 Gean lea vejolaš válljet ja eavttuhan vuoigatvuohta:

Válgalistta evttohusa galget leat uhccimus 30 sápmelačča čállán vuollái geain lea eavttuhanvuoigatvuohta.

Áirras John H. Eira ovddidii čuovvovaš rievdadus-evttohusa Sámelága §:ii 2 -4 Válgakreatsat ja áirasiid juohkkáseapmi:

Válgga bokte välljejuvvojit Sámediggái 39 áirasa.
13 áirasa, okta áirras ja várrelahttu, välljejuvvo okta guhtege
čuovvovaš válgakreatsain:

1. Várjjat
2. Deatnu
3. Kárášjohka
4. Guovdageaidnu
5. Poršangu
6. Álaheadju/Fálesnuorri
7. Davvi-Tromsa
8. Gaska-Tromsa
9. Máтта-Tromsa
10. Davvi Nordlándá
11. Gaska Nordlándá
12. Máтта sámi guovlu
13. Máтта-Norga

Loahppa 26 saji juohkkásit gorrelaččat dohkkehuvvon jienaid
mielde.

III JIENASTEAPMI

Vuosttáš ossehus Eilif O. Larsensa evttohusas sáddejuvvo
Sámediggeráđđái meannudeapmái.

John Henrik Eira evttohus hilgjuvvui 2 jiena vuostá.

Mikkel A. Gaup evttohus čuoggái 2 hilgjuvvui 9 jiena vuostá.

Mikkel A. Gaup evttohus čuoggái 1 hilgjuvvui 8 jiena vuostá.

Eilif O. Larsen evttohus §:ii 19 ja Aage Pedersen evttohus §:ii
3-7 ovttajienalaččat mearriduvvon.

Eilif O. Larsen evttohus čuoggái 3 mearriduvvon 22 jienain 15
jiena vuostá mat addojuvvojedje váldolávdegotti árvalussii.

IV. LOAHPALAŠ MEARRÁDUS

Váldolávdegotti árvalus oktan daid mearriduvvon rievdadusain
ovttajienalaččat mearriduvvon.

ÁŠŠI 39/91 MÁDDJÁ R. NILLJUT - OHCAN BEASSAT ERET SÁMEDIKKI
VARRELAHTTOVUODAS - VALGABLIIRE 5, PORSANĜU

1. ÁŠŠEBÁHPIRAT

- Ohcan 14.10.91

II ÁRVALUS

Čoahkkinjođihangoddi ovddida mearrádus-árvalusa čoahkkinjođi-
headdji Ester Fjellheim bokte:

Máddjá R. Nilljut luvvejuvvo Sámedikki várrelahttovuođas loahppa
áigodahkii. Válgaboađus válgakreatsa 5 - Poršangu čilgejuvvo
ođđasit ja válljejuvvo ođđa várreáirras Máddjá R. Nilljut
sadjái.

III MEARRÁDUS

Čoahkkinjođihangotti mearrádus-árvalus ovttajienalaččat
mearriduvvon.

ÁŠŠI 40/91 SÁMEDIKKI OLLESČOAHKKIMIID ČOAHKKINPLÁNA 1992

I ÁŠŠEBÁHPIRAT

- 1992 kalender

II ÁRVALUS

Čoahkkinjođihangoddi ovddida čuovvovaš mearrádus-árvalusa
Sámedikki ollesčoahkkimiid čoahkkinplána 1992 várás čoahkkin-
jođiheaddji Ester Fjellheim bokte:

Guovvamánu 11. - 14. b.	: Sámedikki ollesčoahkkin
Geassemánu 02. - 05. b.	: Sámedikki ollesčoahkkin
Čakčamánu 15. - 18. b.	: Sámedikki ollesčoahkkin
Skábmamánu 24. - 27. b.	: Sámedikki ollesčoahkkin

III MEARRÁDUS

Čoahkkinjođihangotti mearrádus-árvalus mearriduvvon ovttajienalaččat.

ÁŠŠI 41/91 SÁMI OAHPAHUSRÁÐDI - ODDA LAHTUID NAMMADEAPMI
ÁIGODAHKII 01.01.1992 - 31.12.93

I ÁŠŠEBÁHPIRAT

- Sámi Oahpahusráđi njuolggadusat, mearriduvvon Gonagaslaš resolušuvnna vuođul 01.01.82
- Ráđi doaibmaplána 1991 várás, kap 3 s. 13 - 20
- Reive 23.09.91 Girko-, oahpahus- ja dieđadepartemeanttas
- Reive 18.11.91 Girko-, oahpahus- ja dieđadepartemeanttas mildosiiguin
- Reive 20.11.91 sámi váldoorganisašuvnnaide
- Reive 21.11.91 Sámi eatnansearvvis
- Reive 22.11.91 Norgga Sámiid Riikasearvvis
- Reive 25.11.91 Boazo Ealáhus Searvvis
- Reive 25.11.91 Norgga Boazosápmelaččaid Riikasearvvis

II ÁRVALUS

Oahpahusa ja dučkama váldolávdegoddi ovddidii čuovvovaš mearrádus-evttohusa Sámediggái áššejođiheaddji Inger A. Johansen bokte:

SÁMI OAHPAHUSRÁÐDI - ODDA LAHTUID NAMMADEAPMI ÁIGODAHKII
01.01. 1992 - 31.12. 1993

Lávdegotti evttohus:

I: Sámediggi nammada čuovvovaš lahtuid ja várrelahtuid Sámi oahpahusráđái áigodahkii 01.01.1992 - 31.12.1993:

1. Jan Henry Kesitalo	lahttu
Mai Britt Utsi	peršuvdnálaš várrelahttu
2. Nora Bransfjell	lahttu
Harald Eliassen	peršuvdnálaš várrelahttu

3. Kjell Ballari	lahttu
Svein Ottar Helander	peršuvdnálaš várrelahttu
4. Anne Kalstad Mikkelsen	lahttu
May Lisbeth Myrhaug	peršuvdnálaš várrelahttu
5. Eilif Solberg	lahttu
Odd Mathis Hætta	peršuvdnálaš várrelahttu
6. Asbjørg Skåden	lahttu
Liv Karin Jáma	peršuvdnálaš várrelahttu
7. Trygve Lund Guttormsen	lahttu
Øystein Nilsen	peršuvdnálaš várrelahttu
Jođiheaddjín nammaduvvo:	Jan Henry Keskitalo
Nubbin jođiheaddjín nammaduvvo:	Asbjørg Skåden

II: Sámediggi evttoha čuovvovaš rievdadusaid Sámi oahpahusráđi njuolggadusaide addojuvvon Gonagaslaš resolušuvnna bokte ođđajagimánu 1. b. 1982.

§ 2 Ráđi čoahkkáigeassu evttohuvo ná:

"Sámediggi nammada ráđi ja sierra nammada jođiheaddji, nubbinjođiheaddji ja 5 eará lahtu 4 jahkái hávállassii."

Loahppa njuolggadus § 2:is evttohuvo sihkkojuvvot.

Ráđi doaimmat § 7, čuokkis 3 evttohuvo 2. ja 3. lađđasis rievdaduvvot čuovvovaččat:

"Ráđđi galgá juohke jagi ovddidit bušeahtta-evttohusa Sámedikki bokte. Sámediggi meannuda ráđi doaibmaplána juohke jagi.

Ráđi jahkedieđáhus sáddejuvo departementii ja biddjo mielddusin Sámedikki jahkedieđáhušsii mii sáddejuvo Gonagassii.

§ 10 Virgái bidjamat ja njuolggadusat

Bajilčála evttohuvo rievdaduvvot ná: "Virgái bidjan váldi".

§ 10 Virgái bidjan váldi, evttohuvo rievdaduvvot čuovvovaččat:

"Ráđđi bidjá virgái čállingotti bargiid.

Sámediggi mearrida bargiid njuolggadusaid."

III. Sámi oahpahusráđi ja Sámedikki oktavuoha boahhteáiggis ferte čilgejuvvot farggamusat. Dán oktavuoaš celkojuvo St. dieđ. nu. 37 (1990-91) ahte:

"Sámi oahpahusráđđi lea ávžžuhan Sámedikki nammadit lávdegotti mii galgá čielggadit makkár ovttasbargu galgá leat gaskal Sámi oahpahusráđi, Sámedikki ja departemeantta. Departemeanta háliida vuordit dán lávdegotti evttohusa ovdalgo mearrida Sámi oahpahusráđi boahtevaš stáhtusa ja saji."

Sámediggi ávžžuha Sámediggeráđi nammadit dán lávdegotti, ja ávžžuha Girko-, oahpahus- ja dieđadepartemeantta bidjat ruđaid lávdegotti barggu várás. Earret eará juolludit 9 mánnui ruđa mainna ruhtada lávdegotti čálli- ja čielggadusdoaimmaid.

Áirras Máret Guhttor ovddidii čuovvovaš evttohusa:

Sámediggi addá fápmudusa Sámediggeráđđái nammadit lahtuid dán áššis.

III JIENASTEAPMI

Máret Guhttor evttohus biddjui váldolávdegotti árvalusa vuostá čuokkis I:as.

Máret Guhttor evttohus mearriduvvui ovttajiena vuostá.

Váldolávdegotti árvalus čuoggáide II ja III ovttajienalaččat mearriduvvon.

IV. LOAHPALAŠ MEARRÁDUS

Márets Guhttor mearrádus-evttohus čuoggái I ja váldolávdegotti árvalus čuoggái II ja III ovttajienalaččat mearriduvvon.

ÁŠŠI 42/91 ČOAHKKINJODIHANGOTTI VÁLLJEN

I ÁŠŠEBÁHPIRAT

- Válgalávdegotti árvalus 27.11.91

II ÁRVALUS

Válgalávdegoddi ovddida čuovvovaš ovttajienalaš mearrádus-
evttohusa Sámediggái jođiheadđji Olav Andersen bokte:

ČOAHKKINJODIHANGOTTI VÁLLJEN

Lávdegotti árvalus:

Čoahkkinjođihangoddái välljejuvvojit:

Mimmi Bæivi	(BB)	jođiheadđji
Josef Vedhugnes	(BB)	várrelahttu
Hans Guttorm	(NSR/O)	nubbin jođiheadđji
Ester Fjellheim	(NSR/O)	várrelahttu
Ante M. Eriksen	(Fj)	lahttu
Mikkel A. Gaup	(Fj)	várrelahttu

III MEARRÁDUS

Válgalávdegotti mearrádus-evttohus ovttajienalaččat
mearriduvvon.

Sámedikki hálldahus 30.11.91

Per A. Bær
refereanta

Jorgaluvvon čoahkkinbeavdegirji:

03.12.1991

Elli Kirsti Nystad
Elli Kirsti Nystad